

Jubileusz 50-lecia Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt (d. Zootechnicznego) Akademii Rolniczej w Lublinie

Wydział powołany został do życia 1 września 1953 roku w ramach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Pierwszą strukturę tworzyły, wyłączone z ówczesnego Wydziału Rolnego UMCS, katedry: Zoologii, Ogólnej Hodowli Zwierząt, Szczegółowej Hodowli Zwierząt, Żywienia Zwierząt oraz nowoutworzona Katedra Rybactwa. W roku 1955 przyłączono do Wydziału Katedrę Zoohigieny, funkcjonującą dotychczas w ramach Wydziału Weterynaryjnego. W okresie 50-lecia kilkakrotnie zmieniano strukturę organizacyjną tak, że w chwili obecnej na Wydziale jest jeden Instytut oraz trzynaście katedr. W roku 1998, ze względu na rozszerzenie profilu badawczego i dydaktycznego, Wydział przyjął nazwę Biologii i Hodowli Zwierząt.

Na przestrzeni 50. lat istnienia Wydziału poszczególne jednostki organizacyjne zmieniały swoje siedziby. Początki były szczególnie trudne. Katedry zlokalizowano w różnych punktach miasta: w Gimnazjum im. S. Staszica, głównym gmachu Uniwersytetu przy Placu Litewskim, Collegium Maius przy ulicy Lubartowskiej, co sprawiało, że studenci musieli pokonywać znaczne odległości. Niektóre ćwiczenia realizowano nawet w laboratoriach Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach. Pewną poprawę warunków lokalowych odnotowano w roku 1960, gdy w gmachu przy ulicy Leszczyńskiego Wydział otrzymał dodatkowe pomieszczenia. Znaczny postęp w tym względzie nastąpił w roku 1969, gdy przeniesiono praktycznie wszystkie katedry do nowopowstałego budynku Collegium Zootechnicum przy ulicy Akademickiej 13, obecnej siedziby Wydziału. Należy jednak zaznaczyć, że po 50 latach funkcjonowania, przy uwzględnieniu aktualnego stanu kadry oraz liczby kształconych studentów, Wydział ponownie boryka się z poważnymi problemami lokalowymi, które w znaczący sposób utrudniają zarówno działalność dydaktyczną, jak i naukowo-badawczą.

Powstanie i funkcjonowanie Wydziału mogło mieć miejsce dzięki olbrzymiemu zaangażowaniu wielu ludzi. Najbardziej odległą historię tworzyli: prof. Adam Domański, prof. Laura Kaufman, prof. Henryk Małarski, prof. Zdzisław Zabielski. Oddając szacunek byłym i obecnym pracownikom Wydziału, wymienić można dziekanów, którzy w okresie 50-lecia pełnili tę funkcję, byli to: prof. dr *dr h.c.* Adam Domański, prof. dr hab. Alfred Chodkowski, prof. dr hab. *dr h.c.* Ewald Sasimowski, prof. dr hab. Janusz Maciejowski,

prof. dr hab. *dr h.c.* Władysław Zalewski, prof. dr hab. Józef Zięba, doc. dr hab. Jacek Rączkiewicz, prof. dr hab. Marian Budzyński, prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk, prof. dr hab. Grażyna Jeżewska, a w obecnie trwającej kadencji – prof. dr hab. Tomasz M. Gruszecki.

Miarą uznania dla pracowników Wydziału było powoływanie Ich do pełnienia szeregu funkcji kierowniczych w Uczelni. Rektorem w latach 1969-1972 był prof. dr hab. *dr h.c.* Ewald Sasimowski, natomiast funkcję prorektorów pełnili: prof. dr hab. *dr h.c.* Gabriel Brzęk (1959-1962), prof. dr *dr h.c.* Adam Domański (1965-1966), prof. dr hab. Janusz Maciejowski (1972-1975), prof. dr hab. *dr h.c.* Władysław Zalewski (1973-1981), prof. dr hab. Aleksander Walkiewicz (1987-1990), prof. dr hab. Ryszard Stenzel (1990-1993), prof. dr hab. Czestawa Lipecka (1993-1996) i aktualnie – prof. dr hab. Grażyna Jeżewska.

W 1953 roku kadra Wydziału liczebnie była dość skromna, bowiem zatrudniano 4 profesorów, 1 docenta, 1 adiunkta, 11 asystentów oraz 3 pracowników inżynierijno-technicznych. Lata wyężonej i pełnej zaangażowania pracy spowodowały znaczącą poprawę w tym zakresie. Obecnie kadre Wydziału stanowi 115 nauczycieli akademickich, w tym 26 profesorów tytułarnych, 9 profesorów AR, 4 adiunktów ze stopniem doktora habilitowanego, 46 adiunktów ze stopniem doktora, 9 starszych wykładowców, 21 asystentów, 53 pracowników inżynierijno-technicznych oraz 9 robotników.

Wydział ma pełne uprawnienia akademickie w zakresie nadawania tytułów i stopni naukowych. Prawo promowania doktorów nauk rolniczych w zakresie zootechniki uzyskał w 1966 roku, natomiast prawo do nadawania stopnia doktora habilitowanego w roku 1986. W dotychczasowej historii dyplom doktora nauk rolniczych otrzymało 235 osób, natomiast dyplom doktora habilitowanego nadano 47 osobom.

Tematyka badawcza realizowana przez pracowników Wydziału była i jest rozległa. Najogólniej można określić, że dotyczy ona szeroko rozumianych zagadnień chowu i hodowli zwierząt, również wolno żyjących, oceny surowców pochodzenia zwierzęcego, ochrony środowiska przyrodniczego i – w ostatnim okresie – problematyki z zakresu biotechnologii.

Dorobek publikacyjny pracowników Wydziału jest znaczący w ujęciu ilościowym, a o jego wartości merytorycznej świadczy wysoka pozycja – II kategoria – w rankingu KBN.

Fot. Rada Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt Akademii Rolniczej w Lublinie w roku Jubileuszu 50-lecia

Od początku swego istnienia Wydział kształcił studentów na kierunku Zootechnika, w ramach którego od 1995 r. realizowane są cztery specjalności: Hodowla i użytkowanie zwierząt, Hodowla koni i jeździectwo, Hodowle amatorskie, Ocena i wykorzystanie surowców zwierzęcych, a od 2002 r. również specjalizacja Produkcja i marketing pasz przemysłowych.

W roku 1992 powołano nowy kierunek Ochrona środowiska, obecnie z trzema specjalizacjami: Ochrona wód i torfowisk, Proekologiczne systemy produkcji żywności pochodzenia zwierzęcego, Ochrona i użytkowanie obszarów wiejskich.

W roku 2002 rozpoczęto realizację kolejnego kierunku studiów, jakim jest Biologia, ze specjalnością Biologia stosowana.

Na Wydziale funkcjonują od 1996 r. studia doktoranckie, będące zapleczem kadrowym pracowników naukowo-dydaktycznych. W chwili obecnej kształceniem objętych jest 42 słuchaczy, a od początku istnienia tej formy kształcenia dyplom doktora nauk rolniczych w zakresie zootechniki uzyskało 29 osób.

Obecnie na Wydziale studiuje, łącznie na studiach stacjonarnych i zaocznych, około 2800 studentów, w tym 1200 na kierunku Zootechnika, 1500 na kierunku Ochrona środowiska oraz 100 na kierunku Biologia. W dotychczasowej historii wypromowano łącznie 6050 osób (3446 magistrów inżynierów i 1291 inżynierów zootechniki oraz 1099 magistrów inżynierów i 214 inżynierów ochrony środowiska).

Na wszystkich kierunkach kształcenia zajęcia dydaktyczne realizowane są nie tylko przez pracowników Wydziału, ale również przez Jednostki z innych Wydziałów Uczelni. Układ taki zapewnia wysoki poziom proponowanej oferty dydaktycznej. Wymierną oceną poczyniń dydaktycznych Wydziału jest uzyskanie, w roku 2003, na kierunku Ochrona środowiska, pozytywnej oceny Państwowej Komisji Akredytacyjnej.

Dla uczczenia pięćdziesiątej rocznicy, rok 2003 ogłoszono na Wydziale rokiem jubileuszowym, a patronat honorowy nad obchodami objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Aleksander Kwaśniewski.

Znaczącym wydarzeniem w roku jubileuszowym było nadanie prof. dr. hab. Władysławowi Zalewskiemu tytułu *Doctora Honoris Causa*. Uroczyste wręczenie dyplomu odbyło się 5 czerwca br., w trakcie nadzwyczajnego posiedzenia Senatu Akademii Rolniczej w Lublinie.

W 2003 roku organizowane były na Wydziale różnego rodzaju spotkania naukowe. W maju, z inicjatywy Katedry Hodowli Bydła, odbyła się konferencja pt. „Aktualne problemy hodowli bydła i produkcji mleka w Polsce”. Uczestnicy, którymi byli pracownicy administracji państwowej i samorządowej oraz pracownicy nauki, prowadzili bardzożywioną i interesującą dyskusję.

W czerwcu miała miejsce VIII Konferencja dziekanów i prodziekanów wydziałów kształcących na kierunku zootechnika. W trakcie dyskusji poruszono aktualne problemy szkolnictwa wyższego w świetle prac Państwowej Komisji Akredytacyjnej, Komitetu Badań Naukowych i Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego.

Kolejne spotkania, to Międzynarodowa Sesja Naukowa pt. „Aktualne problemy genetyki stosowanej”, zorganizowana w dniach 4-5 września przez Katedrę Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej, a także XXXII Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Animal nutrition in aspect of safety food production”, która odbyła się w dniach 16-17 września, a jej organizatorami były Komisja Żywienia Zwierząt Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN oraz Instytut Żywienia Zwierząt AR w Lublinie.

Główna Konferencja dla uczczenia Jubileuszu Wydziału, zorganizowana pod hasłem „Środowisko – Zwierzę – Produkt”, odbyła się w dniach 22-23 września. Krajowi i zagraniczni uczestnicy tego spotkania zgłosili ponad 250 komunikatów naukowych z zakresu szeroko rozumianej zootechniki i ochrony środowiska. Streszczenia wszystkich prezentowanych doniesień zostały opublikowane w zeszycie okolicznościowym, natomiast pełne teksty prac w *Annales UMCS sec. EE* oraz w wydawnictwie *Acta Agrophysica*.

Centralna uroczystość Jubileuszu 50-lecia, którą było nadzwyczajne, otwarte posiedzenie Rady Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt, miała miejsce 24 września w Centrum Kongresowym Akademii Rolniczej w Lublinie.

Dokonania pracowników i studentów zostały jedynie zasygnalizowane w niniejszym opracowaniu. Zainteresowanych Czytelników zachęcam do lektury „Księgi pamiątkowej”, wydanej przez Akademię Rolniczą w Lublinie.

Tomasz M. Gruszecki

Wkład lubelskich uczonych w rozwój nauk o hodowli zwierząt w okresie minionego pięćdziesięciolecia

„Byli z nami, uczyli nas i tworzyli historię Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt”

Pięćdziesięciolecie to najlepsza okazja do podsumowań i podtrzymania tradycji pokoleń uczestniczących w życiu

naukowym naszego Wydziału. Jest naszym obowiązkiem pielęgnować uzyskane i poznane wartości i przekazywać następnym pokoleniom, aby praca naszych poprzedników nie poszła w niepamięć. Los obdarzył nasz Wydział wyjątkowym szczęściem, bo od początku jego istnienia pracowały w nim takie osobistości jak: Laura Kaufman, Roman Prawocheński, Henryk Malarski, Gabriel Brzęk, Zdzisław Zabielski czy Adam Domański, a wraz z nimi młodzi, obecnie emerytowani lub nieżyjący już, samodzielni i pomocniczy pracownicy nauki. To oni tworzyli zręby Wydziału i wytyczyli kierunki działalności naukowej. Ich dorobek ujęty został w setkach publikacji naukowych, ale najważniejsze jest to, że pozostawili po sobie dobrze wyszkoloną kadrę.

Omawiając działalność naukową Wydziału należy wyodrębnić wiele kierunków badawczych i osiągnięć poszczególnych katedr. Postaram się w tym opracowaniu połączyć je z działalnością wybitnych postaci naszego Wydziału – uczonych, którzy byli twórcami szkół naukowych odpowiednich specjalności.